

... V y r i, tôi nghĩ đ n t m v c gi ng ! V y r i, tôi đ p xe vô Xóm M i đ t chú Ba Kiên đ ng cho t m v c gi ng b ng tre.

H i đó, tôi làm m n cho ông C B y. M y ngày đ u, ngày nào cũng chèo xu ng qua bên kia sông đ gi ru ng cho ng. H i ng kêu tôi làm vi c cho ng, ng nói : « H ng có gì, nh ng có m t m y b n t i nó không giám phá lúa ! » . ng nói ‘ phá’ đ tránh nói ‘ ăn c p’ nghe...n ng l tai !

Mà thi t ! Công vi c h ng có gì g i là n ng nh c. Tôi treo vống gi a hai cây gáo l n c nh b sông, r i n m tòn ten trên đó ca t i ca lui m y câu v ng c , lâu lâu trèo lên cây gáo ng i nhìn ru ng lúa mình mông kéo dài t i r ng tràm n m phía trong xa, xa c đôi ba d m hú. Đó là chi u sâu. Còn chi u ngang là n m dài theo con sông Cái, có con r ch No làm ranh phía trên, ch tôi treo cái vống, và con r ch Bù Xu làm ranh phía d i. T r ch No mu n nhìn th y rõ r ch Bù Xu ph i xè bàn tay đ a lên ngang mày che b t ánh sáng ! Nói nh v y, đ th y ru ng ông C B y l n bi t ng n nào...

L n đ u tiên đ i v i ông C B y qua ru ng đ ‘ nh n vi c ’, th y mình mông thiên đ a nh v y, tôi h t h n, nói :

- Tr i đ t ! Mút ch nh v y, mình con coi sao th u !

Ông C B y c i khi khi :

- Tao ch c n m y qua b n cho có m t h ng ngày ch đâu có bi u m y đi

đánh l n v i t i l u mạnh đâu ! Cái lũ đó h th y có ng i canh ru ng là t i nó rút đi ch khác hè !

Ngồi xuống chút để suy nghĩ rồi tiếp tục nói :

- Tầm tằm vài bả rồi tao cho đám thợ Hai Lúa đi trừ cỏ qua cắt cho mấy cái chòi nhỏ có tháp canh cao phía trên, để có chỗ cho mấy đứa tằm đi ăn.

Có lẽ thợ tôi còn...ngồi nên tiếp tục nói tiếp :

- Trên tháp canh sẽ có cái ống tre lớn làm cái mõ. Họ mấy thợ có bóng người vô ruộng thì mấy củ gỗ mõ liền hỏi là nó chửi. Hiểu chưa ?

Vài ngày là ít lâu sau, tôi có cái chòi tranh vách lá, có chỗ để treo võng, có chỗ để ngủ, phía trước có cây chuối ván chĩa ra sông để tắm gội...

...Qua mùa lúa đó, ông Cốc kêu tôi, nói :

- Tao thợ mấy tuy cô cắt thân mình mà làm việc siêng năng nên tao thưởng. Tao cho mấy đứa miêng đi bên ruộng để mấy củ nhà ruộng ruộng, còn lo củi và nĩa chĩa !

Vài ngày tiếp theo, ông đi nhóm chú Hai Lúa đi trừ cỏ qua ruộng của ông, đo đạc ruộng cho tôi miêng đi làm ruộng vàm ruộng No, còn chỗ chỗ cho chú Hai Lúa cắt cho tôi cái nhà nhỏ để tôn vách ván nĩa ! Tôi cảm động nghẹn lời, tiếp tục nói mấy tiếng cảm ơn mà cũng không tròn chẵn câu...Ông Cốc cười cười :

- Mấy lo để cây làm rào dậu, ruộng trừ cỏ cho thành khoanh đi, rồi tao kiếm cho mấy đứa con voi !

Nói xong, ông cười ha ha, khoái chí !

...Ông C B y có hai ng i con trai đi h c bên tây r i luôn b n. T ngày bà C n m xu ng, ng v n s ng cu ky m t mình trong cái nhà sàng t ch ng n m c nh tr i hòm và tr i c a c a ng. ng thôi làm c trong ban h i t t lâu nh ng trong làng v n g i ng là C . Nghe nói ng ‘ quen l n ’ d l m, th y m y ông Qu n ông T nh th ng ghé nhà ng ch i hay cùng đi b n le-le ... H i tôi t i tu i đi quân d ch, ng nói : « M y yên tâm lo canh ru ng, còn v n y, đ tao lo ». V y r i m i hôm sau, ng trao cho tôi t hoãn d ch !

... C t nhà xong, chú Hai L a v vai tôi, nói :

- Tao có m t cái gi ng đôi b ng g không xài, đ tao ch qua cho m y. Có đ u là nó ch còn có m y thanh ngang ch không có t m v c gi ng, t i m y th ng con tao nó l y c a ra làm s p cho ghe c a t i nó. M y ch u khó đ p xe vô Xóm M i nói th ng Ba Kiên đ ng cho cái v c b ng tre, r h n cái v c g mà n m l i êm h n g p b i.

Ng ng m t chút r i ng vò đ u tôi, nói :

- Ch ng c i v , nh cho tao nh u v i nhen !

Tôi nói ‘ Cám n chú ’ , lí nh nghe ch ng không rõ l m !

... Cái g ng đó ráp vô r i th y r ng rinh. Mình tôi ng thì c n gì đ n t m v c ? V y là tôi th lên hai t m ván đ cho tôi n m, sung s ng vì nghe th ng l ng h n n m vống !

Tôi ng không có t m v c gi ng nh v y cho đ n h t mùa lúa năm đó thì tôi g p ‘ Nàng’... Cũng do Tr i xui Đ t khi n !

Nàng tên là Huệ, mẹ cô cha, con của bà Năm Cánh ở xóm Lò Gạch. Nàng làm công cho lò gạch ông Tám Tiều. Nhờ đi chợ gạch cho ông C cho sà lòi cái đu bu kè tróc nhà nên tôi gặp nàng. Gặp là tôi hấp nhân liền ! Trời ! Con gái nhà quê gì mà nõc da trng bớc, còn thân hình thì cân đu i thon thò kèm theo tng đi lng là c b t ng i ta ph i nhìn theo !

... V y r i nàng và tôi quen nhau. V y r i, ngày m t ngày hai, tôi đu p xe đu n lò gạch. Không có gì : ch c n g p nàng đu nói đôi ba câu không đu u không đuôi, r i chèo xu ng v nhà bên kia sông, trèo lên v ng gác ng i ng n ng su t bu i !

... V y r i, tôi nghĩ đu n t m v c gi ng ! V y r i, tôi đu p xe vô Xóm M i đu t chú Ba Kiên đu ng cho t m v c gi ng b ng tre. Tu n l sau, tôi cu n tròn t m v c ch v nhà tr i lên cái gi ng g , nhìn nó mà nghe lòng ph i ph i. B i vì đó là l n đu tiên tôi s m m t món đu tuy không có giá tr gì nhi u nh ng l i mang đu y ý nghĩa ...

... Đu tránh tai m t, tôi và nàng th ng h n g p nhau đ ng lên chùa vì đ ng đó v ng ng i và có m y b i tre l n giao tàn che n ng. Hai đu a đu ng nói chuy n ‘ trên tr i đu i đu t’ c canh, nàng hay c m l y cành tre non đu y lá v n ra c nh ch nàng đu ng, l c qua l c l i nh đu đánh nh p khi nàng nói, m t nàng nhìn b i tre, nhìn con đu c lên chùa ch ít khi nhìn tôi. V y mà sao tôi v n nghe lòng ph i ph i nh đ c nàng nhìn th ng vào m t !

... Bây gi thì rõ ràng tôi đã th ng nàng, càng ngày càng th ng đu m ! Mà gi ri t trong lòng thì m c quá đi ! Ch c ph i nói ra cho nàng bi t, r i ra sao thì ra ! V y r i m t hôm đu ng c nh b i tre đã thành quen thu c, tôi làm gan nói :

- Huệ à ! Anh nói thi t, Huệ đu ng gi n ghen ! Anh th ng Huệ quá r i Huệ à !

Nàng b ng quay sang nhìn tôi, tay v n còn vin cành tre non, h i b ng m t gi ng nh nh ti ng gió trong lùm tre tr c m t :

- V y sao ?

Ch có hai tiếng nghe ng ng k k nh v y mà tôi l i th y nh là m t s ch p nh n ! Tôi b c l i g n nàg, nàg v n nhìn vào m t tôi, c p môi m p máy nh mu n nói gì mà hai vành tai ng đ . Đúng lúc đó, tôi h i đ c mùi con gái c a nàg làm tôi choáng váng ng y ng t. Tr i i ! Tôi mu n ôm đ i nàg đ si t ch t l i trong tôi, b i vì ch có làm nh v y tôi m i nói đ c tôi th ng nàg bi t ng n nào ... Nh ng tôi l i s làm u, r i nàg không hi u r i gi n r i vùng v ng b đi tu t thì ch c tôi ... ch t quá ! Tôi rág k m tôi l i, nu t n c mi ng m y l n m i nói đ c :

- Hu à ...

Nàg ‘ d ’ , tiếng ‘ d ’ nghe nh ch đ i. Nàg không còn nhìn tôi mà quay v v i càn tre non. L n n y, nàg b t t ng chi c lá tre r i b r i xu ng đ t, gi ng nh nàg đ m lá !

- Hu à ! Anh mu n xin c i Hu ...

Nói t i đó tôi b ng nghe ... h t h i ! Nàg im l ng b t t ng chi c lá ... M t lúc, tôi h i :

- Mà Hu có ng không ?

- Bi t đâu nà !

Tôi rág s c nói m t h i :

- Anh làm công cho ông C B y. Anh có nhà có đ t b bên kia sông. Anh đ c hoãn đ ch không ph i đi lính. Anh s nh ông C đánh tiếng qua má c a Hu đ xin c i. Mà Hu ph i cho anh bi t coi Hu có ng hay không, cái đã !

- ... Thì v y !

Rồi, có lẽ thầy câu trả lời không mấy rõ nên nàng nói thêm :

- Tính sao cũng được !

Tôi mừng quá, nắm đôi bàn tay nàng vờ a lờ c vờ a cảm ơn rồi rít ! Nàng bỗng quay qua nhìn tôi, mỉm cười. Trời ! Cái cười của nàng sao mà đẹp hết nói ! Tôi nhớ buổi hôm đó, cảm thấy bàn tay của nàng mà tôi đang cầm đang cảm thấy sao cảm thấy lòng rồi chửi giết cho xuýt nữa theo con nòng nọc mà bỏ bả ...

Đêm đó, trời im lặng trên trời m vắng giọng, tôi nắm lên mà nghe mát rượi. Tôi nghĩ : rồi đây, hai đứa sẽ nắm chung một vở giọng. Chắc bao nhiêu đó thôi cũng đủ làm tôi sung sướng đi vào giấc ngủ. Cuộc đời sao đẹp thế này quá hết ?

Chuyện của nàng và tôi chắc ai biết hết thì xảy ra vào tháng 10 1975. Lúc đó, nghe tin dân miền trung chạy trốn vô nam, ông Cố Bộ y kêu tôi , nói :

- Chuyện này, mấy đi giúp tao xuýt nữa Cố n Th. Tao có con em mấy chục năm nay theo chúng ta đi. Đưa cháu nó đây.

Ông đưa tôi mấy giấy có ghi tên họ , số nhà, tên đứa con :

- Tao nhớ mấy ôm một số tiền xuýt nữa đưa cho tôi nó, biết tôi nó lo chuyện này đây và tôi tao sẽ làm cho có anh có em. Có gì cũng còn có nhau còn hơn là đưa một người một người, lo lắng mấy không biết đâu mà rồi. Tao có biết tôi thì nghe Hai trời hòm qua nhà mấy, vờ a giúp giúp nhà vờ a coi ruýt nữa luôn. Đợi lo !

... Vỹ là tôi n l i xu ng C n Th tìm ng i em gái c a ông C . Bà n y có s p vãi ch C n Th , ông ch ng là thi u tá h i quân. Khi tôi tìm ra đ c b thì có tin thiên h Sai Gòn đang ch y di t n, làm dân chúng C n Th cũng r i ren h i h xu ng ghe xu ng xu ng tranh nhau đi. Ông thi u tá h i quân h t h t gia đình đem lên tàu chi n, kéo tôi theo luôn ! Đ ng trên tàu, tôi nhìn đ ng ru ng ch y lùi v phía sau mà ch t đ ng trong lòng, không bi t làm sao báo tin cho ông C B y và nh t là cho Hu ...

... Vỹ r i sau th i gian n m trên đ o c a quân đ i đ ng minh, tôi đ nh c M , tỉu bang Cali . Tôi làm công cho m t tỉm ăn Vi t Nam khu Sài Gòn Nh , r a chén quét đ n lau nhà ... L ng l u không bao nhiêu nh ng đ c bà ch cho trong m t phòng nh n m c nh nhà b p, đ làm gác-dan cho b luôn !

Th i gian sau, khi đã n đ nh đ i s ng, tôi có g i th v nh ng không th y h i âm. Tôi bi t làng tôi nh béo l i n m tu t trên vùng Ng n - g i là ' Ng n' b i vì n m trên ng n sông Vàm C - giáp ranh v i đ t Cao Miên. H i th i tr c, trong làng không có nhà b u đ n nên m i tu n m t l n ông Sáu làm bi n trong làng ph i đ p xe xu ng qu n cách đó m i m y cây s đ l y th nhà b u đ n đem v đ trong nhà làng. Dân chúng c t đ ng đ n coi trong đ ng th , cái nào mang tên mình thì l y, có khi l y giùm hàng xóm hay h hàng b n bè n a ! Tôi nghĩ ch c bây gi cũng v y thôi, th tôi g i không đ n tay Hu thì làm gi có h i âm đ c ?

D u v y, tôi v n tin t ng r ng nàng không bao gi quên tôi, cũng nh tôi lúc nào cũng nghĩ t i nàng. Tôi hay nghe m y ng i có đ c sách nói 'L i th trăm năm' . Nàng và tôi đâu có th th t gì đâu, nh ng câu nói ' Tính sao cũng đ c' và cái m m c i tỉp theo sau đó c a nàng đ ng lên chùa h i tôi ng ý xin c i ... tôi đã kh c ghi vào lòng. Nh v y, ch ng ph i là m t ' L i th trăm năm' hay sao ?

Nh t đ nh tôi s tr v Vi t Nam đ c i Hu . Đ hai đ a cùng n m chung m t v c gi ng, cái v c gi ng đ ng b ng thanh tre già chu t gi p gi p, n m v a êm v a mát. Đ th y cái mà m y ng i bi t đ c sách g i là ' H nh phúc l a đôi ' đ i v i tôi, nó ch v n v n là s sung s ng đ c chia đôi v i ng i mình th ng m t t m v c gi ng ... Mà mu n đ c v y, tôi ph i có tỉn. Vỹ là tôi đ dành tỉn, c c ca c c m !

Nh h i thăm m y ng i có v Vi t Nam nên tôi đã c l ng đ c s ti n c n thi t đ làm đám c i và đ hai v ch ng tôi có m t s v n làm ăn. V y mà ph i năm năm sau tôi m i có tâm t m đ ! Ch ng đó, tôi m i dám ‘ lên k ho ch’ : nh ông C B y làm ch hôn bên đàng trai, r c dâu v nhà c a ng, đ đ ng hai h đ đó, xong r i tôi chèo xu ng đ a cô dâu v nhà bên kia sông đ tôi khoe v i nàng t m v c gi ng mà tôi s m cho hai đ a, t h n sáu năm nó v n n m ch ...

Ng i trên máy bay v Vi t Nam, trong đ u tôi s p x p. Tr c tiên là v nhà tôi đ ngh ng i cho t nh m nh. Sáng hôm sau s đ i thăm ông C B y, còn x chi u thì qua nhà nàng vì gi đó nàng m i t lò g ch v nhà, tôi s b t th n b c vô nói l n : « Hu i ! Hu ! Anh v r i nè ! ». T ng t ng đ n đó, tôi b ng a n c m t ! Đ u óc tôi t nhiên sao mù m . Làm nh bao nhiêu năm nay tôi ch ch có nh v y ! Tôi th y t i nghi p tôi, t i nghi p nàng : n u không có cái ngày nghi t ng 30 tháng t 1975 thì làm gì hai đ a ph i c n r ng ch u đ ng kh c khe c n y ?

...Làng tôi bây gi l ho c. Không ph i có thêm đ ng ngang n o đ c mà th y đ y c xí bi u ng , loa trên loa đ i n ào không gi ng cái gì h t !

Tôi xu ng xóm ch nh m t ch chèo xu ng m n đ a tôi sang sông.

Khi xu ng v a c p vô cây c u ván thì có con chó ch y ra s a r ng, r i hai ông bà già t trong nhà b c ra dòm. Té ra là chú thím Hai L a h i x a th tr i hòm c a ông C B y ! Chú Hai nhìn ra tôi ngay. ng la lên :

- Tr i đ t ! M y còn s ng h ? đâu mà v v y ?

- D i M .

- Cha...xa n há !

R i chú t đ t v a la chó v a b c xu ng c u ph tôi đem hành lý lên. Tr c nhà th y có ph i chi c chi u v i hai ba cái g i. Trong nhà v n nh x a, cái gi ng g v n nguyên ch cũ v i t m v c gi ng tôi đem v t trong Xóm M i. Ch có thêm là hai cái vống n m song song g n đó, còn thì bàn gh t ..v.v...không có gì thay đ i. Tôi xúc đ ng đ n ngh n i. Chú Hai nói :

- M y u ng mi ng trà r i n m vống ngh i ng. Trong làng t ng m y ch t r i ch , đầu dè ... Đ tao k m y nghe ...

V y r i chú n m trên vống c nh tôi, v a hút thu c v a k :

- Hôm m y đi C n Th , cha con tao theo i ông C bi u, thay phiên nhau qua đây gi nhà gi ru ng. K đó, t i nó - t i cách m ng ! – tràn vô làng, b t h t h i đ ng xã, b t luôn ông C B y trói b ng k m gai thành m t đ c, ch đi m t. R i t i nó chi m h t, nhà c a đ t đại ru ng v n, đ i t i tao ra đ i y tr i hòm. Nh có cái nhà c a m y mà t i n y đ n qua t m. Tao và hai th ng con tao c t thêm cho cái chòi gi ru ng r ng ra đ đ đ đ c c a t i tao và đ hai th ng con tao có ch hành ngh th m c c a t i nó. Hai th ng n y coi v y mà gan ! T i nó v t biên r i đ nh c Úc. Bâ gi , t i nó có x ng m c b n, coi b làm ăn khá ! Th y lâu lâu g i ti n v nh th ng b n t i nó thành ph ch y Honda lên đ a ! ... À ! M y bi t hông ? T i cóc c n cách m ng có kêu tao v tr i hòm làm cho t i nó, tao đ m thêm ! M y nghĩ coi : tr i hòm mà cũng bày đ t tr ng bi u ng đ ‘ H quy t tâm hoàn thành t t k ho ch c a Nhà N c ’. M ! ... Hòm chôn ng i ch t mà cũng vô k ho ch n a thì khùng h t n c nói ! Còn chuy n n y ch c m y ch a bi t : con Hu , con bà Năm Căng ...

Hai ti ng ‘ Con Hu ‘ làm tôi gi t mình. Tôi nh m đ y, i ng tai nghe. Chú nói ti p :

- M y tháng sau gi i phóng, không bi t nó nghe i ai mà ôm gói xu ng thành ph nói ki m vi c làm r i i n m t luôn cho đ n năm ngoái đây, nó tr v mà đi b ng xe h i nhà có tài x , trên bãng sau có ng i đàn ông có v ông ch . M y bi t, trong làng ch có th ng Cói gia nhân c a ông C B y là đ c ng s m cho chi c Honda đ đ a ng đi đây đi đó, ch đâu có ai có xe h i. Vì v y, khi con Hu đi xe h i th ng vô xóm Lò G ch là thiên h đ ý. Bà Năm Căng k i nói b nhìn nó không ra, t ng là m t bà nhà giàu nào đó đi i m nhà ! Ch ng nó x ng tên, m con nó và b y em nó ôm nhau khóc làm hàng xóm ch y qua m ng cũng r t n c m t. Nó đem cho má nó hai bao đ r i nhét trong túi áo má nó m t c c ti n. Sau đó, nó ch nói đ c có m y ti ng ‘ Con i y má ! Con i y má ! ’ r i v a khóc v a ch y v i ra xe lên ng i c nh ông ng i á-đông b bãng sau, tài x r máy ch y ào đi g p. T đó t i gi không có tin t c gì h t !. Còn đ nó cho má nó toàn là t i a m c ti n n m kín trong ng bao ni-long có in nhi u ch tàu. Th y

Ba trên chùa đức rọi nói đó là số phận cao cấp của Thế giới ...

Tôi nghe giọng nói nôm xuông vông mà nghe lòng bùng hai tai, chột điếng trong lòng.
Chú Hai Lạ hỏi :

- Mày còn nhớ con Huệ hông ?

Tôi ‘ d’ , tiếng d’ b’ nôm c’ m’ trào lên ch’ ngang. Tôi nuốt xuông mà nghe miệng m’ m’ đ’ng chác. Không k’ m’ đ’ c’ n’ a, tôi đ’ a hai tay lên b’ m’ m’ t. Ch’ c’ chú Hai L’ a th’ y, hi’ u, nên nghe chú t’ng h’ng m’ t’ng r’i làm thình ...

Trên máy bay tr’ v’ M’ , tôi nhìn qua c’ a s’ th’ y nhà c’ a ru’ng đ’ng cây c’ i m’ l’ n m’ l’ n r’ i m’ t’ hút ... mà tôi nghe bu’ n r’ i r’ i. ‘ tu’ t’ d’ i’ đó, trong m’ t’ làng quê n’ m’ xa mút trên vùng đ’ t’ Ng’ n, tôi đã b’ l’ i m’ t’ t’ m’ v’ c’ gi’ng, t’ m’ v’ c’ gi’ng t’ng đ’ n’ m’ chung v’ i ng’ i con gái nhà quê mà tôi th’ng, đầu ng’ chuy’ n hai đ’ a ch’ a k’ p thành duyên thành n’ thì nàng đã nh’ chi’ c’ xu’ng b’ b’ mà trôi theo n’ c, đành đ’ n trôi theo n’ c ...

M’ i tình dành riêng cho nàng mà tôi gi’ mi’ t’ trong lòng t’ bao nhiêu năm, gi’ nghĩ l’ i sao th’ y quá kh’ kh’ ! D’ u v’ y, tôi v’ n mu’ n g’ p nàng, g’ p m’ t’ l’ n th’ i, đ’ ch’ h’ i có m’ t’ câu : « T’ i sao ? ... T’ i sao ? ... T’ i sao ? ... »

Nghĩ đ’ n đó, t’ nhiên tôi trào n’ c’ m’ t’ ...